

## MUUTOKSET §26 johdosta opetussuunnitelman perusteisiin

### OPH:n lisäykset punaisella.

OPH:n ohjetekstit ovat harmaalla pohjalla ja tulee editoida pois.

Keltaisella pohjalla on kuntakohtaisesti päätettävät ja editoitavat osuudet.

KouluKunnossa-hankkeen tuottamat tekstit poissaolomalliin liittyen ovat sinisellä tekstillä.

Katso myös dokumenttiin lisätyt kommentit

### Lisäykset luvussa 4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

- Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta ja kouluun **kiinnittymistä tukevia ratkaisuja** sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa.
- Oppimista edistää myös kehittämistyöstä, arvioinneista ja tutkimuksesta saadun tiedon hyödyntäminen. Pedagogisen ja jaetun johtamisen merkitys korostuu, ja johtaminen kohdistuu erityisesti oppimisen ja **hyvinvoinnin** edellytyksistä huolehtimiseen
- ...Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteisön jäsenten hyvät yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, joita opitaan ennen kaikkea arjen luonnollisissa kohtaamisissa. Näissä aikuisten malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria...
- ...Oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä...
- ...Yhteisössä arvostetaan hyväntahtoisuutta ja ystävällisyyttä. Kiusaamista, **häirintää**, väkivaltaa, rasismia tai muuta syrjintää ei hyväksytä ja epäasialliseen käytökseen puututaan...

### Lisäykset luvussa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

- ..Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä...
- ...Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, opiskeluhuollon ja **oppimisen** tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista koulu yhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja **poissaolojen suunnitelmallinen** ennaltaehkäisy, sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja **didaktisilla** ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan...

- ...Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollollisen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti **opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten** kanssa tehtävää yhteistyötä.

- ...Koulun tehtävänä on puuttua **suunnitelmallisesti** poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään...

- Kokonaan uudet kappaleet:

- **Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen**

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua varten voidaan paikallisesti laajentaa esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhoito on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoito ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

- **Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen**

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja.

Luokanopettaja, luokanvalvoja ja koulun muut opettajat seuraavat oppilaiden poissaoloja koulun hallintojärjestelmissä. Koulut noudattavat kaupungin toimintasuunnitelmaa puuttuakseen hälyttäviin koulupoissaoloihin.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

- Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyiden selvittäminen on moninaista ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoitotuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

## Luku 5.6. Paikallisesti päätettävät asiat

Hyvään ja turvalliseen koulupäivään kuuluu, että oppilas kohdataan jokaisena koulupäivänä yksilönä. Tärkeää on, että oppilaalle tulee tunnekokemus siitä, että hänet on kuultu ja nähty koulupäivän aikana.

Ymmärretään läsnäolon merkitys oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta sekä poissaolojen merkitys riskitekijänä. Tiedostetaan kouluun kiinnittymisen kolme ulottuvuutta arjessa: kognitiivinen,

emotionaalinen ja toiminnallinen. Siihen tarvitaan hyvin järjestetty oppimisen tuki ja koulunkäyntiin panostaminen, myönteiset kouluun liittyvät tunnekokemukset sekä mahdollisuus aktiiviseen osallisuuteen koulussa.

Rakennetaan luottamuksellinen ja tiivis yhteistyö kodin ja koulun välille. Ymmärretään yhteistyön merkitys poissaolojen ehkäisemisessä ja kouluun kiinnittymisen vahvistamisessa.

Myönteisen ja välittävän ilmapiirin ylläpitäminen on jokaisen vastuulla.

Tavoitteita edistetään vahvistamalla oppilaan osallisuutta ikä- ja taitotasoisesti, esimerkiksi lisäämällä oppilaan vaikutusmahdollisuuksia häntä koskeviin asioihin (OPS 5.2).

Turvallisuuden tunnetta lisätään puuttumalla kiusaamiseen ja häirintään systemaattisesti ja ennaltaehkäisevästi. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan monipuolisesti eri arjen tilanteissa.

Kouluissa voidaan järjestää teematunteja, luentoja, työpajoja jne., jotka käsittelevät mielenterveysongelmia, kiusaamista, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia ja tunnetaitoja taitoja harjoittavia teemoja. Näitä voimme toteuttaa myös yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa.

Yhteisöön kuulumisen tunteen lisäämiseen, jatkuvaan ryhmäyttämiseen, vertaissuhteisiin sekä ryhmän vuorovaikutukseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Erityisen tärkeää se on kaikissa nivelvaiheissa.

Läsnäoloa tuetaan pedagogisin keinoin. Varmistetaan, että oppilas saa tarvitsemansa tuen.

Tärkeintä on oppilaan äänen ja kokemuksen kuuleminen. Läsnäoloa tuetaan koulun aikuisten positiivisilla reaktioilla, kun oppilas tulee kouluun.

Poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin, että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti. [\(LIITE: Poissaoloihin puuttumisen malli\)](#)

Poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena.

Koulu vastaa poissaolojen seurannasta ja ryhtyy tarvittaessa sovittuihin toimenpiteisiin. Toimintamallia seurataan ja kehitetään jatkuvasti kerätyn tiedon ja palautteen pohjalta.

## Lisäys luvussa 8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat
- poissaolojen ehkäisemisestä, suunnitelmallisesta seurannasta ja poissaoloihin puuttumisesta määrätään opetussuunnitelman perusteiden luvuissa 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat.
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

**Kommentointi [K11]:** Tämä tulee kunnille, heti kun poissaoloihin puuttumisen malli on valmis (toukokuu 2023 aikana)

- yhteistyö ja käytännöt kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa